

שפת אמת

המבואר

פר' ראה

מבואר על ידי
הרה"צ רבי פישל זינגרמאן זצ"ל

תוכן

- תרל"א: כח ההארה להבחין בין טוב לרע שניתן לישראל עמ' ג
- הדרכות לקדושת האכילה עמ' ז
- לתת כל אהבת לבו ונקודת לבו להשי"ת עמ' י
- תרס"ד: התורה מגלה את נקודת החיים שבאדם עמ' יא

להשיג מדי שבוע
לתרומות, הערות והארות

ארץ הקודש: 03-7200159

ארה"ב: 718-9260874

9260874@GMAIL.COM

לשמיעת השיעורים בטלפון:

0732951385

בארה"ב (קול הלשון): 7183952440/3/1/2/9

יסוד החסידות

ראה תרל"א

כח ההארה להבחין בין טוב לרע שניתן לישראל

א"ז מו"ר ז"ל הגיד. פי' ראה אנכי נותן לפניכם. שנקבע בכל איש ישראל שיוכל להבחין ולבחור רק בהברכה. וע"ז מברכין בכל יום נותן לשכוי בינה כו'. וכן במד' שהקב"ה מלמד לנו ובחרת בחיים. וכל מאמר ה' נעשה כן. וניתן הבחירה לישראל במאמר ובחרת כו'.

ובמדרש שלא לפסוק בקלות ואל תקוץ לא תעשו קוצין קוצין. כי אין הרצון להיות הקלות. ורק שעל ידי זה ישוב האדם ועושה מזה ג"כ ברכה. וכן איתא בזוה"ק שישורין לאדם כשמקבלן באהבה ושב להש"י בחושבו כי ה' עשה עמו חסד בזה שעל ידי זה יתעורר לשוב. על ידי זה עושה אותם יסורין של אהבה. וזהו שכתוב נותן לפניכם ב' וקללה שגם הקללה ביד האדם לעשותה ברכה כנ"ל. וזהו שאיתא שלא לפסוק ולפרוד, שהקללה דבר בפ"ע רק הכל לטוב כנ"ל:

ובמדרש נר מצוה כו' נרך בידי נרי בידך כו'. כי בכל דבר יש נקודה חיות מחי החיים. רק שבעוה"ז נסתרו הפנימיות. וזה המבוקש מאיש ישראל לעורר ולגלות הפנימיות שיש בכל דבר על ידי המצות. שבכל מעשה נמצא ממצות הש"י עשה או לא תעשה. ועל ידי המצוה מקרב כל המעשים אליו ית'. וזה נרי בידך כי צריך כל אדם להאיר הנקודה הטמונה וכאלו היא במאסר עד שיגבור האדם להאיר מהחשיכה. ונקודה זו היא הברכה בעצמה אשר תשמעו כשמדבק עצמו בנקודה הנ"ל שבכל דבר אז רואה שזה הברכה. וזה ראה כו' על ידי הביטול לנקודה הנ"ל. וכן בשבת כתיב ויברך כי זה היא בחי' שבת להיבטל ולהיכלל לנקודה הנ"ל ושם שורה ברכה. אחז"ל כלי מחזיק ברכה שלום. והיא הנקודה מהש"י שמהוה כל ונק' שלום שהיא שלימות כל הנבראים והיא הברכה:

א"ז מו"ר ז"ל הגיד. פי' ראה אנכי נותן לפניכם ברכה וקללה. שנקבע בכל איש ישראל שיוכל להבחין ולבחור רק בהברכה כידוע שעבודתנו היא לתקן את חטא עץ הדעת שענינו עירוב טוב ורע, וזה הוא פעולת היצר הרע לערב בין זה לזה, ומראה לאדם על טוב שהוא רע ועל רע שהוא טוב ומתאמרא משמיה דאחד מגדולי הצדיקים, שאמר "אנחנו שונאים את ה'מצוות' של העולם [שמפתה אותם יצר הרע לומר שהם מצוות], ואוהבים את ה'עבירות' של העולם". וביאר בטוב אמריו, כי המצוות של היצר הרע הוא לרדוף ולשנוא אדם אחר בשל איזה טענה ומענה שמצוה לעשות כן, והעבירות של היצר הרע הוא שאומר על אדם שעבירה היא לעזור לו.

הצילני מזרם וממטר

ומתאמרא עוד, שזה מה שאנו אומרים בתפילה לפני שאנחנו נכנסים לסוכה, שהסוכה תצילנו ותסוכך עלינו "מזרם וממטר", ולפי פשוטו קשה והלא אדרבה איתא בשו"ע כל הענין שצויה הקב"ה אותנו לעשות את הסוכה בתשרי ולא בניסן הוא, כי בניסן אנשים יוצאים מביתם לסוכם שתסוכך עליהם וזה מחמת הטבע ואנושיות המושך את האדם לצאת למקום מוצל, משא"כ בחורף שאנשים נכנסים לבתים מחמת הקור השולט ברחוב, על כן באותה שעה קבע הקב"ה מצוה זו להראות ולמען דעת שאנו עושים המצות רק בשל מצוות הקב"ה כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בצאתם ממצרים וא"כ יש להבין פשר תפילה זו. - והביאור בתפילה זו היא, כי לפי היצר הרע אין רמ"ח מצוות, יש רק רמ"ז מצוות, כי את מצות ואהבת לרעך הוא מוציא ממנין המצוות, ולפעמים הוא מוסיף מצוה על מנין תרי"ג מצוות, והיא שהוא מפתה את האדם באמרו שיש מצוה גדולה מאוד לרדוף ולהרוג את השני על איזה דבר לפי טענותיו של היצר, ועל זה אנו מתפללים שיציל הקב"ה וישמור עלינו מהרמ"ז ומהרמ"ט מצוות.

היצר הרע צובע ואומר על מצוה שהיא עבירה ועל עבירה שהיא מצוה

גם ידוע מה שאיתא בשם רבינו הבעל שם טוב הק' על מאמר הגמ' שוחט משום מאי מחייב, משום צובע, ובתוס' איתא שוחט דעלמא, ומפרש הבעש"ט דקושיית חז"ל שוחט דעלמא הוא היצר הרע ששוחט בני אדם ולבסוף ישחוט את הקב"ה גם אותו כמו שאנו אומרים בליל הסדר ואתא הקב"ה ושחט למלאך המות, וקשה

לכאורה למה מגיע לו שחיטה שיהרגו אותו, והלא הוא עשה מה שנצטוו עליו להסית ולפתות לבני אדם, ועל זה משיבה הגמרא "משום צובע". אמנם נתנו לו רשות להסית בני אדם לעבור עבירות, אבל לא נתנו לו רשות לומר על מצוה שהיא עבירה ועל עבירה שהיא מצוה, ועל זה נענש, שהרי על זה לא נתנו לו רשות, ומדעתו הוא מחטיא ושוחט. ואפשר שזה הכוונה גם בדברי רבינו כאן בשם החידושי הרי"ם כי זה הכח שניתן לכל יהודי שיוכל להבחין בין מצוה לעבירה ולא יתנו לו ליפול ביד היצר הרע וחילותיו, ובשעה שמשה רבינו ע"ה אמר תיבות אלו ראה אנכי כו' הרי הקב"ה נותן בזה כוחות לכל יהודי שיוכל להבחין ולבחור רק בהברכה.

ועל זה מברכין בכל יום נותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה כו'. לא רק כפשוטו, אלא שזה ברכה על עצם ההבחנה בין יום ללילה היינו טוב לרע, וכן איתא בליקוטי יהודה בשם החידושי הרי"ם זי"ע, "בשם אא"ז שאמר, שנותן זה שיוכל האדם להכיר ולהבין שהברכה היא אשר תשמעון, והקללה להיפך, ועל זה מברכין בכל יום הנותן לשכוי בינה להבחין בין יום ובין לילה, שהשם יתברך קבע בישראל שיהיה קבוע אצלו כ"כ בעיקר הדעת שבו הבחנה בין טוב לרע שיום נקרא על שם האור כנודע וההיפוך להיפך", דהיינו שהלילה מורה על רע כמו שכתוב תשת חושך ויהי לילה בו תרמוז כל חיתו יער, וחזינן מזה כי בלילה יש חושך גשמי המורה על החושך הרוחני שבו. ועי' בחידושי הרי"ם פ' שופטים שזו היא המצוה שלא ליקח שוחד, דהיינו שהיצר הרע מסית לפעמים בני אדם שאם לא ילך בדרך התורה יהיה לו יותר טוב בגשמיות, וזה השקר שבכדי להתגבר עליו ולהבחיין בין טוב לרע, נותן לנו הקב"ה כח מיוחד שעל זה אנו מברכים בכל יום הנותן כו' להבחין בין יום לבין לילה.

אנו מברכין
הש"ת בכל יום
על שנותן לנו
כוח להבחין בין
טוב לרע

וכן במד' (דברים רבה ד ג) ראה אנכי א"ר אלעזר, משאמר הקדוש ברוך הוא הדבר הזה בסיני באותה שעה (איכה ג) מפי עליון לא תצא הרעות והטוב אלא מאיליה, הרעה באה על עושי הרעה והטובה באה על עושי הטובה, ד"א א"ר חגי ולא עוד שנתתי לכם שני דרכים אלא שנכנסתי לפניכם משורת הדין ואמרתי לכם ובחרת בחיים. שהקב"ה מלמד לנו ובחרת בחיים. וכל מאמר ה' נעשה כן. שכשהקב"ה אומר הרי אמירה זו עצמה היא עשיה¹, וכשהקב"ה אומר לנו ובחרת בחיים הרי אע"פ שמצד היצר הרע מאוד קשה להתגבר על פיתוייו, הרי בזאת האמירה ניתן לנו כח מיוחד על זה.

באמירת ה'
ובחרת בחיים
נקבע כן
במציאות

ונתן הבחירה לישראל במאמר ובחרת כו'. כלומר ובחרת בחיים אינה רק עצה בעלמא, כי מי הוא זה שיבחר במוות, ואלא מהותה היא נתינת כח הבחירה לבחור בהטוב. וראה בספרי (מובא בליקוט שמעוני תורה פרשת ראה רמז תתעה) ברכה וקללה [יא, כו] למה נאמר, לפי שנאמר החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה שמא יאמרו ישראל הואיל ונתן המקום לפנינו שני דרכים דרך החיים ודרך המות נלך באיזו מהן שנרצה, ת"ל ובחרת בחיים. עכ"ל כלומר, דקשה להמדרש מה צורך לומר ובחרת בחיים, והלא פשיטא כיון דמודיע לנו מה היא דרך החיים פשיטא שנבחר בהחיים, ומת' דכיון שהתורה אומרת לנו שני דרכים, ושניהם כתובים בתורה, שהרי הקב"ה אומר נתתי לפניכם את החיים ואת המות את הברכה והקללה, היינו יכולים לומר דשני הדרכים יש בהם חיות וטובה

[1] ראה אוהב ישראל בפרשייתנו וז"ל דהנה ידוע מאמר חכמינו ז"ל (נדה טו ב) ואלו צדיק ורשע לא קאמר. אף על פי שהקדוש ברוך הוא יודע הכל במחשבה אף על פי כן אינו מביא אותו המחשבה אל הדיבור. דהאמירה של ה' יתברך הוא עשיה ממש. כמו שכתוב (תהלים לג, ו) בדבר ה' שמים נעשו. אם כן אם היה בא לכלל דיבור שוב היה מוכרח האדם לעשות כן ויתבטל הבחירה. כנודע מדברי הרמב"ם ז"ל עכ"ל. ולפי דברי רבינו כאן נמצא דאמנם לענין כח הבחירה יש אמירה ממש שהיא עשיה ממש, ורק לענין המעשה בפועל שיוכל האדם לעשות טוב רע, על זה צדיק ורשע לא קאמר.

כיון שהם כתובים בתוה"ק, וניתן לנו הכח ללכת בשני הדרכים על כך אומר הקב"ה שהוא נותן לנו כח לבחור בחיים בדווקא וזה עצמו החיוב לבחור בחיים.

הקב"ה מסייענו
לבחור בחיים

ובהערות 'בני בינה' מביא עבודת ישראל דברים פרשת ראה וז"ל ראה אנכי נותן לפניכם. במדרש (דברים רבה ד, ג) אמר ר' חגי ולא עוד שנתתי לפניכם שני דרכים אלא שנכנסתי לכם לפני משורת הדין ואמרתי ובחרת בחיים וגו' (דברים ל, יט). פירוש ענין הטובה, כי הבורא ברוך הוא ברא שני דרכים היצר הטוב והיצר הרע, אשר המלחמה כבדה מאוד וכמעט אין בכח האדם לכבוש היצר הרע, רק על פי סיוע וכח ה' יתברך שמסייע לאדם לבחור בטוב. והסיוע ה' על פי מאמר הקדוש ברוך הוא שאמר ובחרת בחיים, שמכיון שאמר ובחרת בחיים עשה רושם שיהיה כח ועזר לאדם לבחור בחיים והטוב עכ"ל.

ועיין בהקדמת רבינו ניסים בן יעקב על הש"ס מה שאומר בהקדמתו הנפלאה "ולא הטעינו המצוות אלא לאחר שנתן לנו הכח והיכולת", וכנראה שמכאן מקור דבריו מה שאומר הקב"ה "ובחרת בחיים", שזו היא הנתינת כח שנתן לנו הקב"ה לבחור בחיים.

תכלית הקללות
הן הברכה על
ידי שלא יעשה
העבירות

ובמדרש שלא לפסוק בקללות, ואל תקוץ - לא תעשו קוצין קוצין. לשון המדרש (דברים רבה ראה פרשה ד), הלכה אדם מישראל מהו שיהא מותר לו לקרות התוכחות בקריות הרבה, כך שנו חכמים אין מפסיקין בקללות, אלא אחד קורא את כולם, למדונו רבותינו למה אין מפסיקין בקללות, אמר רבי חייא בר גמדיא לפי שכתוב (משלי ג) מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו, אל תעש את התוכחות קוצין קוצין אלא אחד קורא את כולן. כי אין הרצון להיות הקללות. ורק שעל ידי זה ישוב האדם מפחד הקללות ועושה מזה ג"כ ברכה. תכלית הקללות היא להראות מה הוא הרע, שהקב"ה מראה לנו מה התוצאות של הרע, ועד כמה הוא מאוס בעיני הקב"ה, וממילא נשוב מזה ועל ידי זה נזכה לברכות. ובבני בינה מביא דלקמן תרמ"ז אומר השפת אמת דכשנשוב בתשובה אזי יתהפכו גם הקללות לברכות.

גודל מעלת
קבלת היסורים
מאהבה

וכן איתא בזוה"ק שיסורין לאדם כשמקבלן באהבה ושב להש"י בחושבו כי ה' עשה עמו חסד בזה שעל ידי זה יתעורר לשוב. על ידי זה עושה אותם יסורין של אהבה. ז"ל הזוה"ק (תרומה דף קסו עמוד א) ודרך חיים תוכחות מוסר, ארח חיים לאעלא ביה לעלמא דאתי אינון תוכחות דמקבל בר נש לאעדא גרמיה מארח ביש ולמיהך בארחא טבא, תו ודרך חיים אינון תוכחות מוסר דאיתי קודשא בריך הוא עליה דבר נש, לדכאה ליה מחובי באינון תוכחות, זכאה איהו מאן דקביל להו ברעו דלבא עכ"ל, כלומר כשהאדם מבין שהיסורים שמביא עליו זה לזכות אותו, אשריו שמקבל את התוכחות ברצון הלב, ועל ידי זה חוזר בתשובה. וזהו שכתוב "נותן לפניכם ברכה וקללה", שגם הקללה ביד האדם לעשותה ברכה כנ"ל. וז"ש שלא לפסוק ולפרוד [מפני שעל ידי זה מראה ח"ו] שהקללה דבר בפני עצמה, רק הכל לטוב כנ"ל:

ובמדרש נר מצוה כו' נר ביד נרי בידך כו'. ז"ל המדרש (ראה פרשה ד) כי אם שמור תשמרון אמר בר קפרא הנפש והתורה נמשלה בנר הנפש דכתיב (משלי כ) נר ה' נשמת אדם והתורה דכתיב (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור אמר הקדוש ברוך הוא לאדם הזה נרי בידך ונרך בידך, נרי בידך זו התורה, ונרך בידך זו הנפש, אם שמרת את נרי אני משמר את נרך ואם כבית את נרי אני מכבה את נרך, מנין דכתיב רק השמר לך ושמר נפשך מאד הוי כי אם שמור תשמרון כי בכל דבר בכל ענין וכל חפץ וכל חלק מעולם שנה ונפש, יש נקודה חיות מחי החיים. ענין חוזר זה על עצמו בכל הספר שפת אמת לפרש כי העיקר בכל דבר היא נקודת החיות מחי החיים, והארכנו במקום

אחר אם הכוונה היא לנקודת החכמה שבכל דבר, או לנקודת המלכות, או לנקודת החכמה הנמשכת מהמלכות, רק שבעוה"ז נסתר הפנימיות.

וזה המבוקש מאיש ישראל לעורר ולגלות הפנימיות שיש בכל דבר על ידי המצות. מכיון שנקודת החיות נכנסה בכח העשיה, על כן אפשר לגלותה דווקא על ידי מצוות מעשיות, שבכל מעשה נמצא ממצות השם יתברך, עשה או לא תעשה. ו על ידי המצוה מקרב כל המעשים אליו ית'. וזה "נרי היא נקודת האלקות שיש בכל דבר בידך בכח העשיה שיש בכל דבר" כי צריך כל אדם להאיר הנקודה הטמונה וכאלו היא במאסר עד שיגבור האדם להאיר מהחשיכה. אפשר שהכוונה היא גם כן להפך החושך לאור, ונקודה זו היא הברכה בעצמה אשר תשמעו, הוא מדייק את הנקודה שבברכה כתיב אשר תשמעו, ובקללה כתיב אם לא תשמעו, ואומר שכאן לא צריך לכתוב אם, כי זאת היא הברכה בעצמה, כשמדבק עצמו בנקודה הנ"ל שבכל דבר נקודת ה'חכמה המחיה' כל דבר אז רואה שזה הברכה. כידוע שנקודת החכמה שורה רק על מי שבטל אליה, כמו למשל כשמבריקה באדם הארת החכמה שהיא שורש הבינה, אזי אין לאדם לחשוב בשום דבר אפילו לא בבינה שהיא להבין דבר מתוך דבר, כי קודם כל צריך לקבל את הארת החכמה ורק אחר כך יכול להרחיב אותה. וזה ראה כו' על ידי הביטול לנקודה הנ"ל.

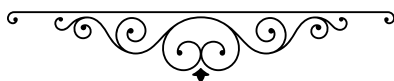
להסיר את
לבושי ההסתר
מהמעשה

וכן בשבת כ' (בראשית ב, ג) ויברך אלקים את יום השביעי, כי זה היא בחינת שבת להיבטל ולהיכלל לנקודה הנ"ל השבת היא ה"כי בו שבת", ה"כולם בחכמה עשית", בשבת הקב"ה מסיר את לבושי העשיה מנקודת החכמה שבתוכם והיא מתגלית ומאירה, ושם שורה ברכה. אחז"ל לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. והיא הנקודה מהש"י שמהוה כל, ונק' שלום שהיא שלימות כל הנבראים והיא הברכה וכמו שכתב לעיל בפרשת עקב, שמידת ה'שלום' נקראת בתואר זה מפני שמגלית את הנקודת הרוחניות שנמצאת בגשמיות והיא מאחדת את כל הנבראים:

בחינת השבת
היא להכלל
לבחינת החכמה

ומביא בהגהות בני בינה מנשא תרל"א ד"ה מדרש משבח השלום כו' בשבת כתיב ויברך אלקים את יום השביעי, ונקראת שלום שהיא חיות פנימית שבכל דבר ונקודת הנותנת חיים לכל חי נקראת שלום שהיא שלמות הכל עכ"ל. ויש לציין כי הנה נקודת השלום הפרטית נקראת יסוד, שהיא המידה של כללות כל המידות (זעיר אנפין), דהיינו שהיא נוטלת חיות מהג' ראשונות (כתר חכמה בינה), ומשם משפיעה למלכות והדברים עמוקים מאוד. וראה עוד בתרל"א קרח ד"ה בזוהר מאי היא שבת שמא דקוב"ה, כי הקב"ה נקרא שלום באשר לכל הנבראים נמשך חיות ושמה שלום, באשר היא שלימות הכל הנקודה הנ"ל מהשם יתברך המחיה הכל. עכ"ל. יה"ר שנזכה ליום שכולו שבת ומנוחה לחי העולמים.

שבת מגלה את
נקודת החיות
והשלימות
שבבריא

ראה תרל"א

הדרכות לקדושת האכילה

נפשך, אם כן מאחר שכתוב בכל אות נפשך על כרחך הכוונה לשמים. וזהו שאמר כי אם לא יתבטל מפנימיות הדביקות להשם יתברך, אף ברצון זה אז יוכל לאכול. ולא יבטל על ידי זה אהבה העיקרית. וזהו שכתוב בכל אות נפשך כו'.

ואז כשעיקר האהבה נדבקת בו להשם יתברך. זה מתיר האיסור וכח ס"א שיש בכל דבר גשמיות. וזהו שכתוב ה' מתיר אסורים, כי הוית כל דבר ממנו, רק שהנקודה סתומה וצריכין להרחיבה. וזה תלוי בנקודה שבאדם כפי הרחבתה בנפשו. כן מתגלה אליו בכל מקום כנ"ל. וז"ש כי ירחיב כו' גבולך. שתתפשט הנקודה ותתרחב בכל נפש האדם כנ"ל.

במדרש כי ירחיב. מתן אדם ירחיב.

לו כו' הקדוש ברוך הוא מתיר אסורים כו'. פשוט מי שנותן נדבת לבו להש"י זה עצמו מרחיב לו. כי כל המיצר נעשה רק מהסתרת החיצוניות ורק לנסיון. וכשאדם גובר רצונו ומניחו בעבור רצון הש"י. זה עצמו פותח הפנימיות ומבטל ההסתרה. וזה ירחיב לו.

וכתי' בכל אות נפשך וכבר כתיב ואמרת אוכלה בשר כו'. אך המפרשים דקדקו שלא כ' אות גופך רק נפשך עי' בר"מ אלשיך. ובכל אות נפשך הוא כמ"ש ואהבת כו' בכל לבבך כו'.

במדרש (רבה, ד ט) **כי ירחיב. מתן אדם ירחיב לו כו' הקדוש ברוך הוא מתיר אסורים כו'.** ואמרת אוכלה בשר כי תאווה נפשך לאכול בשר בכל אות נפשך תאכל בשר, זש"ה (תהלים קמו) עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים ה' מתיר אסורים מדבר בישראל, א"ר פנחס בר חמא מלמד שהיו במצרים יותר מע' אומות ומכולן לא היו משעבדין אלא בישראל, ומי עשה להם דין? עושה משפט לעשוקים, נותן לחם לרעבים אלו ישראל, מנין שנאמר (דברים ח) ויענך וירעבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך, למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה, וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלהיך מיסרך, ה' מתיר אסורים אלו ישראל, כיצד רבנן אמרי שמונה דברים אסור להן הקדוש ברוך הוא והתיר להן שמונה בהן, אמר הקדוש ברוך הוא אסרתי לך את החלב וכו', עד סדין בציצית הוי ה' מתיר אסורים אף להלן אסור בשר תאווה וכאן התירו להן, מנין רק בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר. **פשוט מי שנותן נדבת לבו להש"י זה עצמו מרחיב לו.** כלומר שאין זה שני דברים מידה כנגד מידה שהוא נותן יותר מיכולתו כך נותן לו הקב"ה יותר מיכולתו כמו המעשה שנזכר במדרש שם², אלא עצם המעשה שבהרחבה מסיר המחיצות.

[2] דברים רבה (ראה פרשה ד סימן ח) כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך זה שאמר הכתוב (משלי יח) מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו, מהו מתן אדם ירחיב לו, מעשה בר"א ור' יהושע שיצאו לגבות לעסק מצות, רבותינו הלכו לחילתה של אנטוכיא והיה שם אדם אחד והיה נקרא אבא יודן, והיה למוד ליתן לרבותינו ביד רחבה, נעשה אותו אבא יודן עני. ראה ר' אלעזר ור' יהושע שהלכו לגבות שם, והטמין עצמו מפניהם ועלה לביתו ועשה יום ושנים ולא ירד לשוק אמרה לו אשתו מפני מה לא ירדת לשוק הרי שני ימים, אמר לה רבותינו באו לגבות לעסק מצות עמילי תורה ואין סיפק בידי ליתן להם ואני מתבייש לירד לשוק, אשתו שהיתה אוהבת את המצות אמרה לו לא נשתייר לנו שדה אחת מכור חציה ותן אותה להן הלך ועשה כן מכר אותה חצי שדה בחמשה זהובים ונתן אותן לרבותינו ואמר להן התפללו עלי התפללו עליו ואמרו לו המקום ימלא חסרונך הלכו להן רבותינו לגבות במקום אחר, אותו אבא יודן חרש בחצי שדה ומצא שם סימא גדולה ונעשה עשיר יותר ממה שהיה קודם, עד שרבותינו חוזרין עברו באותו מקום, אמרו לאחד חייך העמידנו עם אבא יודן, אמר להם אותו האיש ומי יכול לעמוד עם המלך ולא עמו, אמרו לו אין אנו מבקשין אלא שלא ידע שעברנו כאן ולא שאלנו את שלומנו, ידע אבא יודן ובא אצלם ונתן להם אלף זהובים אמר להם עשתה תפלתכם פירות אמרו לו אף אנו היינו יודעים במעשיך הטובים ועשינו אותך ראש פרק, קראו עליו רבותינו מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו, ד"א מעשה בר' חייא שעשה נדבה בבית המדרש הגדול שבטבריא ופסק אדם אחד ליטרא של זהב נטלו ר' חייא והושיבו אצלו וקרא עליו מתן אדם ירחיב לו, ד"א מעשה בריש לקיש שהלך לבצרה והיה שם אדם אחד נקרא אבין רמאה, ולא שהיה רמאי ח"ו אלא שהיה מרמה במצות שהיה הקהל פוסק ואח"כ פוסק כנגד כל הקהל, עשה שם ריש לקיש פסקה

המציצר עצמו
מביא לגילוי
הפנימיות
כשמתגברים
עליו

כי כל המיצר נעשה רק מהסתרת החיצוניות ורק לנסיון. כאשר אדם יש לו ממון ומכח סימיו עיניו המתפעלים מריבוי השפע הגשמי הוא עושה החיצוניות לעיקר, ובמקום להתדבק בשורש השפע המגיע אליו, הוא נותן עיניו ולבו לאותו שפע גשמי כפי שהוא מתגלה בחיצוניותו, אזי זה עצמו המיצר שלו, אבל כשהוא עושה את העיקר לברכת ה' והוא יודע שזה מהקב"ה ולכן הוא מחזיר את הממון להקב"ה, בכך הוא מסיר את כל המיצרים מהגשמיות, וזה מה שאומר רבינו **וכשאדם גובר רצונו ומניחו בעבור רצון השם יתברך. זה עצמו פותח הפנימיות ומבטל ההסתרה.** כאשר הוא מבין שהחיצוניות אינה כלום והעיקר זה הפנימיות, שנתן לו הקב"ה ממון כדי שיתן לעמלי תורה ולפדיון שבויים ושאר מצוות, נמצא שבאדם זה מאיר הפנימיות של הממון והפנימיות של מתנת הקב"ה, וזה גורם שירחיב לו.

וכתי' "בכל אות נפשך וכבר כתיב ואמרת אוכלה בשר" כו'. וקשה דזה נראה כל' ככל אמרו כי ירחיב ה' אלקיך את גבולך ואמרת אוכלה בשר בכל אות נפשך תאכל בשר, **אך המפרשים דקדקו שלא כתיב "אות גופך", רק "נפשך" עי' בר"מ אלשיך.** וז"ל האלשיך (דברים פרק יב) אמר, בין בזמן בית עולמים בין בזמן שילה, בכל אות נפשך איש בביתו תזבח ואכלת בשר. אך איעצך יהיה בשר חולין זה בשני תנאים, אחד, שלא יהיה באות גופך לצבות בטן רק בכל אות נפשך לשם שמים. שנית, שיהיה לפי ערך ברכת ה' אלהיך כו'. וזה למה שאין בזה קדושה כי הלא הטמא והטהור יאכלנו בקערה אחת כצבי וכאיל.¹³

ונתן כנגד כל הקהל, נטלו ריש לקיש והושיבו אצלו, וקרא עליו מתן אדם ירחיב לו ולפני גדולים ינחנו, א"ר אבהו מה לי למקום אחר למוד ממקומו מה כתיב למעלה (דברים יב) השמר לך פן תעזוב את הלוי ואח"כ כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך כאשר דבר לך.

[3] עי"ש שהאר"ך בהמשך דבריו הק' וז"ל הנה היתר בשר תאווה נאמר למעלה, ולמה חזר לאומרו עוד פעם שנית. ועוד אומרו ואמרת אוכלה בשר, מה בצע להזכיר אשר יאמר אוכלה בשר, יאמר לנו אם יותר לנו לאכול בשר חולין ודיו. ועוד כי אחר אומרו כי תאווה נפשך למה חזר ואמר בכל אות נפשך כו', ודאי כי כן הוא. ועוד אומרו כי ירחק ממך המקום כו' וזבחת כו' בכל אות נפשך, כי הלא זה הדבר האמור בפסוק הקודם מראש ועד סוף. ועוד אומרו מבקר ומצאנך אשר נתן ה' לך, שכל זה הוא מיותר והיה די יאמר וזבחת ואכלת. ועוד אומרו ואכלת בשעריך, מי לא ידע כי בשעריהם יאכלו. ועוד אומרו אך כאשר יאכל את הצבי כו', הרי נאמר למעלה. ועוד אומרו רק חזק בלבתי אכול, כי גם זה נאמר למעלה. וכן אומרו על הארץ תשפכנו כמים הוא אמור למעלה.

אמנם יאמר גדולתו יתברך, כי ראה כי זה דרך האיש ללכת שובב בדרך לבו, על כן דרכיו ראה ויתר טרם יעשנו באיסור. והוא, כי הנה זה דרכו של היצר הרע שקו לקו מעט מעט כלה גרש יגרש את האדם מדרך ה'. והוא, כי ראשונה בראות כי הרחיב ה' לו ואך רחוק יהיה בין המקום אשר יבחר ה' למקום אשר שם ביתו, יאמר אליו לבו מי יתן והיית קרוב אל המקום אשר בחר ה' אל בית ה' תלך וזבחת שלמים ואכלת שם בשר אך מה תעשה ורב ממך הדרך, אך לעומת זה הלא יתחמץ לבבך לומר הייטיב בעיני ה' אוכל בשר ואל פתח אהל מועד לא אביאנו. על כן סעיפי יצרן ישיבך אל נא תאכל להנאת בשרך ולמלא כריסך, כי אם למלא נפשך מתאוה לעשות רצון קונה. והוא, כי תאמר הלא צדקה תחשב לנשמה לך כי תאכל מן הבקר ומן הצאן ותעלם במעלות, כי תעשה מבהמה חלק אדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הבעלי חיים ההוא, ואתה עתה ברוך ה' כי תאכלנו יגדל זכותך כי תעלנו במעלה כנודע ליודעים חן, באופן כי לזאת תקרא תאות נפש ולא תאות גוף כי הוא לשם שמים. והנה אם לא היה זה רק במקום הרחוקים מן המקום אשר בחר ה' החרשת, אך עוד מעט ויהיה גם במקומות אשר אינך רחוק מן המקום כי אם מרוע לב, כי אדברא המקום קדושתו רחוק ממך, וזהו כי ירחק ממך המקום אך לא אתה ממנו. וגם שם אני מתיר לך, עם היות שלא גרם לך זה כי אם רוב טובה שהשפעת לך: וזה שיעור הכתובים כי ירחיב ה' אלהיך את גבולך, והנה הגמול אשר תשלם לו הוא כי ואמרת אוכלה בשר חולין בבית, ובכלל מאמרך הוא לאמר כי תאווה נפשך לאכול בשר, כלומר, כי לא להנאת גופך אתה עושה רק כי תאווה נפש שהיא תאות נפשך לעשות זכות לתת שלמות לבעלי חיים להעלותו אל מדרגת אדם בעל נפש קדושה. והנה מזהיר לך ואומר בכל אות נפשך לגמרי תאכל בשר ולא להנאת גופך:

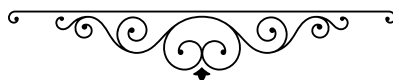
הסימן לקדושת
האכילה כשאנו
מבטלו מעבודת
שמים

ובכל אות נפשך הוא כמ"ש ואהבת כו' בכל לבבך כו' נפשך, אם כן מאחר שכתוב בכל אות נפשך על כרחך הכוונה לשמים [אחרי שנצטווה האדם שלא יהיו לו שום אהבות אחרות]. וזהו שאמר כי אם לא יתבטל מפנימיות הדביקות להש"י אף ברצון זה אז יוכל לאכול. ולא שיבטל על ידי זה אהבה העיקרית. וז"ש בכל אות נפשך כו'. זהו הסימן לאדם, אם הבשר נוטל ממנו את החשק והחיות לעבודת השם יתברך אזי הוא אסור לאכול בשר, אבל אם הבשר אינו מפריע לו לעבוד את ה' סימן שהאכילה כראוי. וידוע מאמר הבעש"ט הק' עה"פ מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, "וי שיין אין וי זיס" (כמה יפה ונעים) איז עבודת ה', כשיהודי יודע שהאהבה והתענוג המתגלה באכילה, הכל מקורו באהבה בתענוגים, שהוא החיות הפנימי המוסתר בתענוג החיצוני שבאכילה, והחיות הפנימית דורשת ממנו ואומרת לו שיסיר את הלבוש של החיצוניות המסתיר על הפנימיות, ויתדבק רק באהבת ה'. ועד"ז אומר הבעש"ט עה"פ "טעמו וראו כי טוב ה'", כשאתה טועם טעם של איזה דבר ערב לחיך ורואה איזה דבר יפה, דע לך כי הכל רק משל לטוב האמיתי שהוא "כי טוב ה'", וכשאתה טועם של איזה דבר הטעם והיופי הכל רק מכח החיות האלקית שבו, אזי אין דמיון העריבות החיצוניות מבטלת ומשכיחה ממנו את האהבה העיקרית.

אהבת ה' מתיר
אסורים אהבות
זרות

ואז כשעיקר האהבה נדבקת בו להש"י. זה מתיר האיסור וכח סט"א שיש בכל דבר גשמיות. כמו שפירשו בסה"ק ראה אנכי נותן לפניכם היום כו' את הברכה כו' כל' שעל האדם להתבונן שבכל דבר גשמי יש ברכה וקללה, הברכה היא על ידי אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם, דהיינו שכל דבר יהיה מקושר אך להשורש ששם יש רק את הברכה, אבל כשמתדבקים בהחיצוניות אזי ח"ו יש קללה ולא ברכה, ולכן צריך ליגע ולהכיר במה שהחיות של כל דבר הוא הניצוץ האלקי שבו, דהיינו כשאתה מנצל את כל האהבות לאהבת ה' אזי הוא מכיר ומבין שזה הוא הפנימיות של כל דבר, כידוע שכל תאות הגשמיות הם משבירת הכלים שהם החיצוניות בלבד אבל הפנימיות הוא בעבודת ה' בלבד.

וז"ש ה' מתיר אסורים, כי הוית כל דבר ממנו, כמו שאומר הרמב"ן כי מאמיתת המצאו נמצאו כל הנבראים כולם, רק שהנקודה סתומה וצריכין להרחיבה. כמו שאומר השפ"א תמיד שבכל דבר יש נקודה פנימית וצריך להרחיב (צושפרייטן) את הנקודה הפנימית לכל המציאות של הדבר עד החיצוניות ממש, וזה תלוי בנקודה שבאדם כפי הרחבתה בנפשו. כשם שהאדם מגלה את נקודת האלקות שבנפשו כך נתגלה לו נקודת החיות שבכל דבר, כן מתגלה אליו בכל מקום כנ"ל. וזהו שכתוב "כי ירחיב כו' גבולך". הוא הנקודה שבנפשך, שתתפשט הנקודה ותתרחב בכל נפש האדם כנ"ל: ואזי בכל אות נפשך תאכל בשר.

ראה תרל"א

לתת כל אהבת לבו ונקודת לבו להשי"ת

וכסף לשון נכסוף נכספתי. וצרת פי' להיות נחקק ומצויר היטב בלב שיהי' עיקר החיות בפנימיות לבבו רק להשי". ו"בידך" הוא הכח ועיקר החיות כו'. ונתת הכסף כו'. פי' שלא לשכוח אהבת ה' ותשוקה הנ"ל אף בכל מעשיו וגם כפשוטו בכל אשר תאווה כו'. בקר צאן יין שכר. יהי' נזכר אהבה העיקרית לה' ואז אל המקום כו'. ואף שלא יוכל לבא בפועל, מכל מקום מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה. והשאר אונסא כמאן דעביד. ויוכל להאמין כי נדבק בשורש נפשו אף שאינו בפועל כנ"ל:

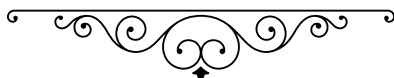
כי ירחק כו' המקום כו' ונתת בכסף כו' והלכת כו' בכל אשר תאווה כו'. הכלל כי על ידי הרצון והחשק לדבוק בה' אחד יוכל להתדבק בכ"מ שהוא כי מלכותו בכל משלה. אך שיש ריחוק והסתר על ידי החיצוניות. והעצה הרצון והתשוקה לקרב לה'. והכתוב מבטיחו כי יבא.

כי ירחק כו' המקום כו' ונתת בכסף כו' והלכת כו' בכל אשר תאווה כו'. (יד, כד-כה-כו), **הכלל כי על ידי הרצון והחשק לדבוק בה' אחד** כלומר באחדות השם יתברך שיש בכל הבריאה, **יוכל להתדבק בכל מקום שהוא, כי מלכותו בכל משלה.** כידוע שיש הרבה פעמים שיותר קל לעבוד את ה', ויש פעמים שיותר קשה, ונראה הדבר כאילו הקב"ה הרחיק עצמו לבל יוכלו להתקרב אליו בקל, אבל בדברי רבינו מבואר שאין זה כן, הכל זה רק בגלל שהאדם עצמו לא מסר את כל כוחות הנפש שלו לקרבת ה', כמו שאמר הרה"ק מפיסעצנא זי"ע, "רבש"ע, דו ביסט נאנט, און אונז זענען ווייט", הקב"ה קרוב ורק אנחנו צריכים להשיגח שלא להיות רחוקים, ועל ידי שנמסור את כל החשק והרצון שלנו להיות דבוקים בה' אחד נוכל להתדבק באחדותו ית', **אך שיש ריחוק והסתר על ידי החיצוניות. והעצה הרצון והתשוקה לקרב לה'. והכתוב מבטיחו כי יבא.**

וכסף לשון תשוקה נכסוף נכספתי לראות מהרה בתפארת עוזך. וצרת פי' להיות נחקק ומצויר היטב בלב שיהי' עיקר החיות בפנימיות לבבו רק להשי". ו"בידך" הוא הכח ועיקר החיות כי חלק המעשי של הכח בא לידי גילוי בידים, והידים רומזים ג"כ על אהבה ויראה כידוע דחסד דרועא ימינא וגבורה דרועא שמאלא, והיינו שגם שם יבא לידי גילוי תשוקה ואהבה זו, כו'. ונתת הכסף כו'. פי' שלא לשכוח אהבת ה' ותשוקה הנ"ל אף בכל מעשיו, וגם כפשוטו בכל אשר תאווה כו', בקר צאן יין שכר. יהי' נזכר אהבה העיקרית לה' [כאשר מתעוררות בלבו של האדם תאוות היתר, עליו להזכר מהעיקר ושורש כל האהבות שהוא השם יתברך, שורש כל התענוגים], ואז אל המקום כו' [ששתוקק לבא למקום אשר בו בחר ה' בבית המקדש].

לחקוק בלבו
גודל התשוקה
להשי"ת

ואף שלא יוכל לבא בפועל [לבית המקדש], מכל מקום מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה (קידושין מ.), שנאמר אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע כו', מאי ולחושבי שמו, ביקש אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה. והשאר אונסא כמאן דעביד (ירושלמי קידושין פ"ג ה"ב). **ויוכל להאמין כי נדבק בשורש נפשו אף שאינו בפועל כנ"ל:** דביקות זו מביאה שיהיה חשוב לו כאילו בא לידי פועל.

ראה תרס"ד

שכרן של צדיקים – אימתי?

בפסוק בנים אתם כו' ול"ת קרחה ב"ע למת. בזוהר הק' (ויחי ושלח) דנשמתא אשתלח לעלמא דא כמו בן המלך דשדר ל' לכפר למילף אורח' דהיכלא דמלכא כיון דאיתרבי שדר בגינ' למיתי להיכלא דמלכא. אינון בני כפר בכאין. חד פקח הוי תמן אמר מה לכו למבכי וכי לאו בן מלכא הוא כו' כך משה פקח הוי אמר בנים אתם כו' ע"ש ויחי רמ"ה ע"ב ושלח קנ"ט ב'. וזהו צריך כל איש ישראל לידע ולזכור תמיד כי נשתלח רק בעוה"ז ללמוד דרך המלכות. כי באמת הנשמות בנים. ובעוה"ז שנתלבש בגוף הוא בחי' עבדים אבל כל רצונו ומחשבתו צריך להיות לחזור למקומו. כמ"ש בזוה"ק ע"פ החכם עיניו בראשו כי לכן עשה הקדוש ברוך הוא בחכמה עינים בראש להסתכל תמיד אל השורש. היפך מכסיל בחושך הולך שכל רצונו ומחשבתו בעלמא דחשוכא.

וע"ז כתיב והיו לטוטפת בין עיניכם. וזה הרמז ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת. כי כל עניני הגוף שנק' מת שעומד למות. כל אלה הדברים לא יערבבו את האדם מעיקר התכלית שנשתלח מעולם העליון. ובאמת אם המיתה עצמה אינה מעצבת את האדם שיודע שכל עוה"ז רק לבוא לשלימות שיחזור לעולם העליון מתוקן. ממילא כל דאגות ויסורים שבעוה"ז אין מערבבין אותו ולא יפסקו ויעשו קרחה בין עיניכם שהוא הסתכלות המוח שבראש. ועכ"פ צריך אדם לראות כשמוניח באמת התפילין שהוא זכרון והארת הנשמה לא יסיח דעתו מצד הגוף. וכמו כן בשבת קודש שאין צריך תפילין שהוא עצמו אות ומאיר בו הארת הנשמה לא יסיח דעתו. וזה בחי' זכור ושמור. לזכור השורש הנ"ל ולשמור שלא להרהר במלאכת עוה"ז כמ"ש בס' הבהיר שמור מן ההירהור. וכן כשעומד בתפלה כמו שרמזו חז"ל אפי' נחש כרוך על עקבו שהיא בחי' המיתה לא יפסיק:

בפסוק (יד, א) **בנים אתם כו'** לה' אלקיכם לא תתגודדו **לא תעשה קרחה בין עיניכם למת** כי עם קדוש אתה ה' אלקיך, ובך בחר להיות לו סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה.

בזוה"ק (ויחי ר"מ; ושלח קנ"ט); שם מבאר שנשמות הצדיקים גדולים יותר מנשמות המלאכים, ועל זה מקשה "ואי תימא והא עילאין אינון", כלומר מכיון שנשמות הצדיקים גדולים יותר מנשמות המלאכים, אם כן "למה נחתין לזה העולם", למה הם יורדים לזה העולם שזו ירידה לפי גודל מדרגתם ומה תועלת נמשך להם, ואם תאמר שהירידה לזה העולם היא לתועלת להם, "אם כן אמאי אסתלקו מיניה", ומתרץ שהנשמה קודם שיורדת מן העולם ולאחר ירידתה אינה דומה כלל זו לזו, כי אחר ירידתה היא גדלה בהרבה על ידי לימוד התורה וקיום המצוות.

דנשמתא אשתלח לעלמא דא כמו בן המלך דשדר ליה לכפר למילף אורחא דהיכלא דמלכא, כיון דאיתרבי שדר בגיניה למיתי להיכלא דמלכא, אינון בני כפר בכאין, חד פקח הוי תמן, אמר מה לכו למבכי, וכי לאו בן מלכא הוא כו', כך משה פקח הוי, אמר בנים אתם כו' ע"ש ויחי רמ"ה ושלח קנ"ט ב'.

הנשמה נשלחת לעולם רק כדי ללמוד דרכי המלך

וז"ל הזוה"ק (ויחי רמ"ה, ב ע"פ מתוק מדבש וזוהר תורה), **משל למלכא דאתיליד ליה בר**, משל למלך שנולד לו בן, **שדר ליה לחד כפר למגדל ליה**, שלח אותו לכפר שיגדלו אותו שם, **עד דיתרבי ויולפין ליה אורחי דמלכא** עד שיגדל ויתרבה בחכמה, וילמדו אותו את דרכי הנהגת היכל המלך **שמע מלכא דהא בריה רב ואתרבי**, כששמע המלך שבנו כבר גדול ונתגדל בחכמה **מה עבד**, מה עשה **ברחימו דבריה** באהבת בנו, **משדר ליה למטרוניתא עימיה בגיניה**, מתוך אהבת הבן שלח את המלכה בשבילו עמו, **ואעיל ליה להיכליה וחדדי ליה כל יומי**, והכניסו להיכלו ושמח עמו כל יום. והנמשל הוא **כך קודשא בריך היא אוליד בר במטרוניתא**, שהקב"ה [דהיינו בחי' ז' א] הוליד בן מהשכינה [בחי' המלכות], **ומאי איהו** ומהו הבן, **נשמתא עילאה קדישא** נשמה עליונה קדושה שנקראת "בן" אצל הקב"ה, **שדר ליה לכפר להאי עלמא דיתרבי ביה** שלחו לזה העולם שדומה לכפר, (כי הוא מחוץ לעיר ששם היכל המלך), עד שיגדל שם על ידי לימוד התורה וקיום המצוות, **ויולפין ליה אורחי דהיכלא דמלכא** היינו

שילמד דרכי המלך שהם ידיעת סודות התורה, **כיון דידע מלכה דהא בריה אתרבי בהאי כפר ועידן הוא למייתי ליה להיכליה**, כיון ששמע המלך ב"ה שבנו כבר נתגדל באותו הכפר כראוי, וכבר הגיע הזמן להביאו להיכלו, **מאי עבד ברחימו דבריה משדר ליה למטרוניתא בגיניה**, מה עשה המלך ב"ה, באהבת בנו, שלח את השכינה בשבילו, **ואעיל ליה להיכליה** הכניסו להיכלו שזה הגן העדן, כנודע שהנשמה אינה מסתלקת לזה העולם עד שהשכינה הק' באה אל הנשמה ומכניסה אותה בהיכל המלך, **נשמתא לא סלקא מהאי עלמא עד דאתת מטרוניתא בגינה**, הנשמה אינה מסתלקת מעולם הזה עד שתבוא השכינה בשבילה והיא מכניסה אותה בהיכל המלך ויושבת שם לעולם, **עם כל דא אורחא דעלמא דאינון בני כפר בכאן על פרישו דבריה דמלכא מינייהו**, ועכ"ז, דרך העולם שאותם בני הכפר בוכים על פרידתו של בן המלך, היה שם חכם אחד אמר לו על מה אתם בוכים, וכי אין הוא בן המלך, שלפי מעלתו אינו ראוי לישב עמכם יותר, אלא בהיכלו של אביו, כך משה שהיה פקח ראה את בני הכפר בוכים בגלל שהוא נסתלק מהם, אמר להם **"בנים אתם לה' אלקיכם לא תתגודדו"**, מכיון שהצדיק כשעולה לעולם הבא מתעלה בדרגה גבוהה, אין ראוי להתקשות עליו בבכי יותר מדי, ולהתגודד ולעשות קרחו. וממשיך שם הזוה"ק, בואו וראה אם היו יודעים כל הצדיקים את גודל הכבוד והעונג ההוא שתמציא להם השכינה בעת האספותם אליה, היו שמחים ועוזים באותו יום שבא יומם להסתלק מהעולם, וכי אין זה כבוד גדול שהשכינה באה אליהם וביניהם כדי להביאם להיכל המלך, כדי שהמלך ישמח עמם בכל יום, כי הקב"ה אינו משתשע אלא עם נשמות הצדיקים, עי"ש דבה"ק.

וזוהו צריך כל איש ישראל לידע ולזכור תמיד, כי נשתלח רק לצורך זה בעולם הזה ללמוד דרך המלכות שנתגלית דוקא בזה העולם, איך לעבדו ית' באופן של קבלת מלכותו. [וכמ"ש הרה"ק מקוברין שהצרה הכי גדולה היא כששוכח יהודי שהוא בן מלך]. **כי באמת הנשמות בנים. ובעולם הזה שנתלבש בגוף הוא בחינת עבדים**, וכך כתב בפרשת ראה ד"ה בנים אתם לה' אלקיכם, **"אבל הפירוש כמו שכתבנו במקום אחר, כי בוודאי "בנים" קאי על הנשמה ולא על הגוף שבא מטיפה סרוחה, וכפי זיכך הגוף זוכים להארת הנשמה ונקראים בנים, וזה שאמר אם אתה נוהג מנהג בנים שנמשך הגוף אחר כח הנשמה יש בגוף גם הארת הנשמה, ואם לאו נסתלק הארת הנשמה ח"ו ושבית הוא יומא דנשמתא נקראים ישראל בנים לעולם"**.

וכן אי' בזוה"ק בשעה שהקב"ה חפץ ורוצה בנשמתו של יהודי, הוא מכה את הגוף כדי שתשלוט הנשמה בגוף, וכן מביא בחיי שרה (תרל"ג ד"ה במדרש): אי' בזוה"ק (בהר קיא ב) יש בעבודת השם יתברך ב' בחינות, עבד ובן, שבוודאי בני ישראל - **"בנים אתם לה' אלקיכם"** וזה הנשמה שבאדם אבל כבואו לעולם הזה להתלבש בבחי' הגוף בגשמיות הוא בבחינת עבד. עיי"ש. וכן כ"כ השפ"א (משפטים תרמ"ט ד"ה בזוה"ק) **"כי הנשמות נקראו בנים ונתלבשו בגוף שנקרא אמה ועבד כדברי הזוה"ק, והכונה היתה שיתמשכו הגופים אחר הנשמה ויכול איש ישראל להעלות גם הגוף להיות נמשך אחר הנשמה"** עיי"ש. **אבל כל רצונו ומחשבתו צריך להיות לחזור למקומו**.

כמו שכתב בזוה"ק (בלק קפז א) על פסוק החכם עיניו בראשו, כי לכן עשה הקב"ה בחכמה עינים בראשו, להסתכל תמיד אל השורש, היפך מכסיל בחושך הולך, שכל רצונו ומחשבתו בעלמא דחשוכא. וז"ל פתח ואמר החכם עיניו בראשו, וכי באן אתר דלמא בגופיה או בזרועיה כו', אלא קרא הכי ודאי לא יהלך בר נש בגלוי דרישיה ד' אמות, מאי טעמא דשכינתא שריא על רישיה, וכל חד עיניו ומילוי בראשו ושריא וקיימא ברישיה, וצריך למנדע דההוא נהורא דקיימא על רישיה אצטריך למשחא, בגין דגופא דבר נש איה פתילא ונהורא דלקא לעילא, ושלמה מלכא צווח ואמר ושמן על ראשך אל יחסר, בגין דנהורא בראשיה צריכא משחא, עכ"ד (פירוש ע"פ לקט

לזכור תמיד כי
נשלח לעולם
ללמוד דרכי
המלוכה

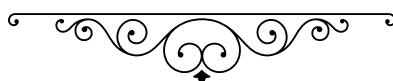
להסתכל תמיד
אל השורש

שמואל: החכם עיניו בראשו, וכי באיזה מקום עיני האיש אם לא בראשו שמשבח שרק החכם עיניו בראשו, אלא כך כוונת הפסוק הזה, שלמדנו לא ילך אדם בגילוי הראש ד' אמות לפי שהשכינה שורה על ראשו, וכל חכם עיניו בראשו הם, ששורה וקיימת על ראשו, וכאשר עיניו שם, צריך לדעת שהמאור ההוא שדולק על ראשו נצרך לשמן, לפי שגוף האדם הוא כמו פתילה, והמאור הדולק למעלה על ראשו היינו אור השכינה נצרך לשמן שהם מעשים טובים וזה זוכר תמיד החכם).

כשמכיר שהגוף
תכליתו למות
אינו מתערבב
מדאגות עוה"ז

ועל זה כתיב "והיו הדברים האלה... והיו לטוטפת בין עיניכם". וזה הרמז "ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת". כי כל עיני הגוף שנקרא "מת" שעומד למות, כל עינים של הגוף שאינם קשורים לנשמה נקראים בבחי' מיתה, מפני שהגוף אינו נצחי אלא עומד למות ונמצא שהחיות הנמצא בכל עינים שאינם קשורים לנשמה הם בבחינת מיתה, כל אלה הדברים לא יערבבו את האדם מעיקר התכלית שנשתלח מעולם העליון, ובאמת אם המיתה עצמה אינה מעצבת את האדם, שיודע שכל עולם הזה רק לבוא לשלימות שיחזור לעולם העליון מתוקן, ממילא כל דאגות ויסורים שבועולם הזה אין מערבבין אותו ולא יפסקו ויעשו קרחה בין עיניכם, שהוא הסתכלות המוח שבראש שלא יהיה הפסק בין עיניכם.

ועל כל פנים צריך אדם לראות כשמניח באמת התפילין שהוא זכרון והארת הנשמה [ענין הזכרון הוא התעוררות הכח הגנוז בתוכו זה מכבר מהכח אל הפועל, ולכן נקרא התפילין זכרון, משום שמעורר את הארת הנשמה שבו מהכח אל הפועל], לא יסיח דעתו [כלומר שלא יסיח דעתו מאותה הארת הנשמה, ותמיד יחיה את כל העובר עליו בזכרון מהו העיקר ומהו הטפל שהוא הגוף שהוא רק טפל להנשמה], וזה בחינת זכור ושמור [זכור הוא בעשה ושמור הוא בלא תעשה, כלומר] לזכור השורש הנ"ל ולשמור שלא להרהר במלאכת עולם הזה, כמו שכתוב בספר הבהיר שמור מן ההרהור [חזינן מזה שתיבת שמירה קאי על המחשבה הנשמרת מלחשוב ולשים מחשבתו ועיונו בעיני עוה"ז], וכן כשעומד בתפלה כמו שרמזו חז"ל אפילו נחש כרוך על עקבו שהוא בחינת המיתה לא יפסיק.

יסוד החסידות